

Quæstionum, Et Resolutionvm Legalium Libri Duo

Quæstionum, Et Resolutionum Legalium Libri Duo - Quorum Prior in duas Partes divisus, continet Resolutiones Beneficiales, Canonicas Et Regulares: Secundus Controversias Civiles determinat

Tonduti, Pierre François de

Lugduni, 1683

Cap. CXI. De eadem materia juris optandi: & utrùm Canonici ultimæ foundationis, quamvis priùs recepti, & admissi in Ecclesia, cedere debeant Canonis antiquæ foundationis posteriori loco receptis. De ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98367](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98367)

- 20 Sed ut omnis tollatur difficultas, consultius est, prout ego semper observavi, & observari feci; ut apponatur specialis derogatio juris oprandi, quam se nunquam negatam vidisse testantur Addent. ad Paril. ad d. lib. 2. quest. 20. num. 8.
- 21 Unde pro resolutione propositae controversiae, attendenda in primis erant verba, & clausulae contentae in concessione coadjutoriae per summum Pontificem concessa. Secundum statutum, vel consuetudinem Capituli, quatenus illi per provisiones Apostolicas non fuisset derogatum. Tertiò istis cessantibus generalis est regula, cessante coadjutoria. Canonicos tempore cessationis existentes, posse exercere optionem in praedictum coadjutoris supervenientis, quando agitur de membris distinctis & separatis à canonicatu, de cuius coadjutoria agitur: quia cum supponamus illa esse omnino à canonicatu distincta, & separata: non comprehenduntur in provisione canonicatus facta in favorem coadjutoris.
- 22 † Clausula enim illa, cum iuribus, & pertinentiis, annexis, & connexis dicti Canoniciatus, &c. non comprehendit haec membra, quae nullam annexionem habent cum canonicatu. Cavaler. decis. 116. num. 2.
- 23 Et licet supra dixerimus, non esse locum optioni, quando agitur de resignatione facta in favorem; tamen aliud est resignatio, aliud coadjutoria: Rota decis. 10. lib. 3. part. 3. diversorum. † Quia per coadjutoriam inducitur vacatio per obitum, cum coadjutus retineat beneficium, vita durante: Putens decis. 108. num. 2. & 3. lib. 2. & decis. 226. num. 9. lib. 3.
- 24 † Si vero agatur de praebenda, vel praestimonio canonicatus annexo, non autem de domo, vel praedio separato à canonicatu; tunc coadjutor succedens in canonicatu, succedit etiam in illis: cum sint ex iis quae cum canonicatu transferuntur, illique adherent. Garc. de benef. part. 4. cap. 5. num. 118. & seq. ubi allegat Gonzal. & ex parte reprobat Lotter. de re benef. lib. 2. quest. 25. num. 41.
- 25 Ceterum notandum est, quod licet annexio istarum praebendarum canonicatus, non sit perpetua; de qua annexione Abbas in cap. majoribus, num. 4. versio. quandoque, & in cap. dilecto, de praebenda, num. 6. est tamen spiritualis, & dicitur de dependentiis canonicatus, & sub canonicatus concessione continetur.
- 26 Rota decis. 141. num. 34. & 35. part. 4. recent. tom. 2. † Unde quemadmodum canonicatus transit in coadjutorem, ita & praebenda per eum optata, Lotter. decis. lib. 2. cap. 25. num. 55. & seq. Garc. loco citat. num. 118. quidquid in contrarium dixerit Gonzales, quem etiam reprobat Lotterius loco citato.
- 27 Annexio tamen probanda est per eum, qui in ipsa se fundat, ut dicit Additio ad Ludovif. d. decis. 478. num. 6. & ideo Rota denegavit immisionem provisionis Apostolice de canonicatu vacante in mense reservato, respectu cuiusdam praedii à defuncto possessi, ex eo quod non probabatur, quod illud praedium esset canonicatus annexum: ut refert Ricc. collect. 3690. versio. & ideo, part. 8.
- 28 Et ut dignosci possit quamnam sint praebenda, vel praedia annexa, & quae distincta, sciendum est duo esse genera annexionum. Primum est earum rerum quae à certo canonicatu sunt inseparabiles, ita ut nemo possideat canonicatum, quin simul obtineat praedium, aut praebendam illi annexam; veluti Prioratus certo beneficio, aut dignitati perpetuo unitus, & annexus; & in his non cadit optio. Secundum est earum rerum quae sunt quidem annexae in genere alicui ex canonicatibus, sed non

uni potius quam alteri, & modò ad unum, modò ad alium pertinent: & haec annexio, quia non est perpetua, sed revocabilis, bene se comparat cum iure oprandi, ita bene explicat Lotter. de re benef. lib. 1. quest. 19. num. 22. & seq.

Concluditur ergo primò, optioni canonicus subiacere praedia, vel alia prorsus à canonicatu separata, & per consequens non transire ad coadjutorem, ut probavimus suprà.

Secundò, cum coadjutus, ex veriori sententia Garciae dicto num. 118. post coadjutoriam optare possit: Rota dicta decis. 140. part. 4. recent. tom. 2. num. 2. & 19. tali casu, quia sicut coadjutor subrogatur in canonicatum, ita & in praedium, aut praebendam, seu praestimonium illi annexum. Rota ibidem, num. 1. non obstante quod annexio sit revocabilis, & revocabilis per optionem reddi possit, ut diximus suprà, num. 27. ex Rota dicta decis. 140. num. 27. Lotter. decis. lib. 2. quest. 25. num. 55.

CAPUT CXI.

De eadem materia juris oprandi: Et cum Canonici ultimae foundationis, quamvis prius recepti, & admissi in Ecclesia, cedere debeant Canonici antiquae foundationis, posteriori loco receptis. De receptione Canonicorum adhibita clausula, cum plenitudine juris Canonici. De Canonici supernumerariis, & quae sit eorum differentia cum Canonici ex nova foundatione aggregatis. Et quomodo amittatur facultas juris oprandi.

S V M M A R I U M.

- 1 Canonici quae possessio includit possessionem stalli in Choro, vocis in Capitulo, & aliorum iurium canonicalium.
- 2 Collatio beneficiorum dicitur fructus Episcopatus.
- 3 Canonici supernumerarii fruuntur omnibus iuribus canonicalibus, sicut & ceteri.
- 4 Canonici supernumerarii vocandi sunt al Capitulum, & in eo vocem habere debent.
- 5 Eligendi potestas fructus est possessionis, non competit Canonici novis, non obstante veteri data.
- 6 Fructus spectant ad possessorem; & existeret tradita suprà, cap. 68. de Canonici nova foundationis.
- 7 Canonici nova foundationis prius recepti, perrendus est in optione Canonici antiquae foundationis postea receptis: Intellige ut num. 3.
- 8 Quae sit vis illius clausulae, cum plenitudine juris Canonici.
- 9 Canonici nova foundationis, si fuerint recepti in protestatione, & reservatione iurium antiquae foundationis Canonici, nihil praedictum sunt in praedictum antiquorum.
- 10 Canonici supernumerarii distributiones qualesnas consequuntur, si Capitulum eis aliquid sit sine protestatione, & consensu numerari frangi.
- 11 De Canonici supernumerariis, plura Remissio.
- 12 Differentia.

- 12 Differentia est inter Canonicos Supernumerarios, & aggregatos Capituli.
- 13 Protestatio Capituli præservat jura Canoniorum primæ fundationis.
- 14 In beneficiis per actus particulares à causa universalis procedentes, censetur accepta possessio omnium jurium.
- 15 In iuribus prohibitis non acquiritur possessio, nisi à die prohibitionis cum acquiescentia.
- 16 Possessio iuris optandi non amittitur, nisi probeatur quod Canonicus noluit optare, & fuit prohibitus.

possessionem capitulariter receptus fuerat, & erat in pacifica possessione præcedentis, prædicto antiquæ fundationis Canonico postmodum recepto, in optione præferendus erat: ex traditis in cap. præced. num. 5. & docet Gonzal. ad regul. 8. §. 3. præcedenti, num. 23. & multis sequentibus, ad tradita in capit. final. de consuetud. in 6. Monet. de option. Canon. cap. 4. quæst. 1. num. 11. & cap. 5. num. 2.

Quod vel ex eo maxime locum habere debet, quia suppositum fuit in facto, quod tam in Bellis erectionis istorum novorum canonicatum, quam in Bulla provisionis ejusdem Canonici novæ fundationis, adest illa clausula, cum plenitudine juris canonici, seu canonicalis: cujus ea vis est, ut Canonici, etiam si essent supernumerarii, gaudere debeant omnibus privilegiis, iuribus, & prærogativis aliorum Canoniorum: maxime si fuerint admissi ad stallum in choro, & vocem in capitulo. Barbof. de Canon. cap. 3. num. 12. & sequentibus. Quæ assignatio stalli, & admissio ad vocem hoc operatur, ut etiam in supernumerariis Capitulum censetur consensisse, ut per talem admissionem, & receptionem, numerus Canoniorum frangeretur, nisi tamen Capitulum protestationem fecerit, quod non intendebat frangere numerum; sed istum uti simpliciter supernumerarium admittebat. Lotter. de re benefice, lib. 1. quæst. 19. num. 46. & 47. Adeo ut etiam tales supernumerarii debeant consequi quotidianas distributiones, postquam Capitulum consensit numerum frangi, nisi Capitulum protestationem contrariam fecerit, vel consuetudo sit in Ecclesia, quod supernumerarii non lucentur distributiones, donec fuerint installati; & aliis exceptis casibus, de quibus Moneta de distribut. quotidian. part. 2. cap. 1. num. 9. & multis sequentibus. Et prædicta de eo, qui ultra numerum receptus est in Canonico, cum plenitudine juris, copiose comprobatur Menoch. consil. 1179. num. 22. & per totum illud consilium, ubi per plures casus explicat distincte materiam Canoniorum supernumerariorum. Qua in re diutius non est nobis insistendum; cum casus, de quo agitur, sit longe diversus, & magis privilegiatus. Isti siquidem novæ fundationis Canonici, non possunt dici supernumerarii, sed aggregati Capitulo cum plenitudine juris; & admissi ad omnia privilegia, & emolumenta, iura, & præeminentias aliorum; ut bene advertit Gratian. discept. forens. cap. 867. num. 5. & 9. Intelligendo semper hæc procedere, quando pro parte Capituli nulla facta fuit reservatio, & protestatio: proinde non fuerat facta in casu, de quo per nos sup. cap. 68. sicut fuerat facta in casu Gratiani d. cap. 867. num. 11. & sequentibus.

Unde cum iste Canonicus, & alij novæ fundationis, essent in pacifica quasi possessione omnium iurium Canonicalium, in viam prædictarum clausularum, necnon præcedentis, juxta ordinem suæ receptionis; manutenendi erant in possessione omnium, quæ Canonicatum consequuntur: & per consequens prærogativæ optionis juxta antiquitatem possessionis capitulariter capte. Quia in beneficiis, per ademptionem, vel continuationem possessionis quoad aliquos actus dependentes ex iure, & titulo universali beneficii; censetur apprehensa, & continuata possessio, quoad alios omnes actus, & iura ex illo titulo universali dependentia. Adde, ad Ludovis. decis. 357. numero 6. & sequentibus, & in specie, quando possessio capte fuit in capite, & in ipsa Ecclesia, Gonzal. ad regul. 8.

R 3 glos.

IN eadem optionis materia, de qua capite præcedenti actum est, notabilis aliis occurrit controversia, dum mortuo uno ex Canonicis, quidam posteriori loco receptus peteret adversus antiquiorem præferri in optione, sub eo prætextu, quod Capitulum antiquitus ex multis Canonicis compositum, augmentum fuerat per novam duorum Canoniorum erectionem, & fundacionem in eadem Ecclesia Collegiata, auctoritate Apostolica factam: dictus vero Canonicus, quamvis juxta possessionis & receptionis ordinem esset antiquior; tamen quoad tempus fundacionis, seu Canoniciatus, erat posterior. In qua quidem controversia causam antiquioris receptionis, quamvis fundacione posterioris, meliorem esse Respondi.

Nam cum iste Canonicus novæ fundacionis, esset in quasi possessione omnium iurium canonicalium, etiam cum præcedentia adversus Canonicos antiquæ fundacionis postmodum receptos; veluti stalli in Choro, vocis in Capitulo, & præcedentia in publicis processionibus, non poterat illi denegari mandatum de manutenendo in omnibus istis iuribus canonicalibus, & aliis similibus. Quia isti sunt fructus possessionis, & illam necessarii sequuntur. Joann. Baptist. Ferret. consil. 313. n. 2. volum. 2. Idque nomen Canonici sit inane, cap. dilectus 1. de præbend. & dilecto, eodem tit. cap. 1. de cleric. non resident. in 6. & notatur in cap. cum omnes, de consil. Sicut collatio beneficiorum dicitur esse de fructibus Episcopatus. Glof. in cap. cum olim, in verb. capitulum, versic. sed collatio beneficiorum, exi. de majorit. & obedient. Unde & Canonici supernumerarii debent habere omnia jura canonicalia; sicut & ceteri, sive auctoritate Papæ, sive auctoritate Capituli fuerint recepti: Felin. in cap. cum Al. Ferrariensis, num. 23. de consil. Et habent vocem in Capitulo, etiam in electionibus, & ad eas vocandi sunt. Federic. de Senis consil. 290. Quia in presentis colum. 3. versic. an isti recepti. Quia eligere, fructus est possessionis: ideo cum isti sint in possessione Canoniciatus, debent habere potestatem eligendi; idque non obstante nova dote, hujusmodi Canonicatibus tempore novæ fundacionis assignata: quia non per hoc excludendi sunt ab aliis emolumentis, & fructibus Canoniciatus. Scraph. decis. 98. versic. non obstat, numero 2. Fructus siquidem spectant ad possessionem: cap. querebam 24. de elect. cap. consultationibus, de inreption. cap. cum olim, de causa possess. & propriet. ergo fructus iste, facultas videlicet optandi ad illos vii Canoniciatus possessores pertinebit; quamvis de novo fundati sint: stante quod sine ulla reservatione, aut protestatione reservatis iuribus, antiquæ fundacionis Canonicis competentium, fuerint recepti: in quibus terminis procedunt tradita per nos cap. 68. numero 15. & sequentibus.

Et per consequens Canonicus iste, qui prius ad

Tom. I. Pars I.

198 Petri Francisci de Tonduti Sanlegerij,

glos. 34. numero 109. Monet. de option. canon. cap. 5. quest. 3. num. 38. & 39. optimè Joan. Bapt. Ferrer. consil. 14. num. 3. lib. 1. & num. 6. ubi loquitur de iuribus post adeptam possessionem obvenientibus.

15 Nec dicto novæ foundationis Canonico nocere poterat, quod aliquando dum casus optionis occurrit, soli antiquæ foundationis Canonici optant; quia non ex hoc illi de nova fundacione fuerunt exclusi, nisi probatum fuerit ipsos optare voluisse, & fuisse repulso; quippe hoc in omnibus iuribus prohibitis generale est, ut non amittatur possessio, nisi quis prohibitus fuerit, & prohibitioni acquieverit. Ludov. decis. 472. numero 1. & sequentibus.

16 Et in terminis iuris optandi, possessio non amittitur, nec acquiritur per cessationem illius, qui poterat optare; nisi probetur hoc ideo factum fuisse, quia cum voluit optare, fuit impeditus; aliâ præsumitur quod non optavit: quia ita sibi non placuit. Geminian. dicto capit. final. de consuetud. in 6. numero 3. Anchar. ibidem in fin. versic. quod si ibi Canonici. Ubi reddit rationem, quia ius istud est facultativum, & ideo non amittitur possessio per non usum. Tusch. in verb. Optio, conclus. 163. numero 4.

12 Ampliatur, ut procedat etiam in commissione non adesse clausula, vocatis vocandis.

13 Iusta causa necessarii adesse debet; quia tamen presumitur, dum tractatur de commutatione ultima voluntatis.

14 Episcopus est executor ultimarum piarum voluntatum, & per consequens illas manutenere debet: non autem illis derogare, aut contravenire.

15 Sorores Sanctæ Ursulæ, quæ tria vota non emiserunt, & strictam clausuram non servant, non sunt religiosæ, sed seculares.

16 Falsa demonstratio non vitiat legatum, quando constat de voluntate testatoris erga certum corpus, vel certam personam.

Testator quidam venerabilibus Religiosis, de Sororibus Sanctæ Ursulæ civitatis illius, in qua morabatur, nuncupatis de Luryn, domum suam & alia plurima bona reliquerat; sub ea tamen conditione, ut in eadem domo Monasterium erigerent, divina officia cantarent, & alias functiones facerent quas tales religiosæ facere consueverunt, & prout facere solent in civitate Avenionensi; & cum onere ponendi inscriptionem in porta Ecclesiæ, in qua fundatoris mentio fieret; & alias prout in legato continetur.

Mortuo testatore Vicarius Generalis, Sanctæ Ursulæ Sorores expulsi, quamvis jam in dicta domo per aliquod tempus inhabitassent, & ad illam alterius possessionis Sorores & Religiosas intravit. Respondi Sorores Sanctæ Ursulæ respondendas esse in pristinam domum possessionem; & in ea, aliisque bonis definitivè manutenendas, & conservandas.

De possessione quidem non erat dubium, si per viam manutentionis, si se pro spoliatis non habuissent; si per viam reintegrationis, si animo a possessione destitissent, vel suspicari fuissent se posse repellere: iuxta text. cum ibi notat. in l. 3. §. 1. de iur. iudic. ff. de acquir. poss. Ludov. decis. 472. numero 9. Nec sufficeret quod sola Superior Monasterij, se habuisset pro spoliata: quia ejus factum toti Monasterio nocere non poterat. Sanch. decis. 1417. numero 3. Addent. ad Ludov. decis. 472.

De definitiva bonorum adjudicatione Sorores Sanctæ Ursulæ faciendâ, non videtur cum dubitari posse; cum pro ipsis clara sit voluntas & dispositio fundatoris, quam Vicarius conservare, aut alterare non poterat, præsertim in tertij prædicti: & cum hæc alteratio, seu commutatio voluntatis fundatoris, sit contra jus: cap. nova voluntas, 13. quest. 2. cap. nos quidem, cap. si voluntas, cap. tua nobis, & cap. Joannes, de testam. l. 1. quia contingit, in princip. de relig. domib.

Non enim potest Episcopus, aut ejus Vicarius rogare legi, nisi in casibus à jure expressis. Abbas cap. cum dilecti, num. 10. de elect. Sanch. de monach. lib. 2. disput. 40. num. 1. & in terminis commutationis ultimarum voluntatum tradit Covarr. de testam. l. 1. §. 1. num. 7. & bene probat text. in dicta voluntas, quia contingit, in illis verbis: Salva Scitis Episcopi auctoritate. Sayr. in flor. decis. tit. de reb. Ecclesiæ alienam. decis. 2. Genuens. in prax. Episcopi, cap. 1. num. 1. Ubi hoc ampliatur, quamvis commutatio fieret in melius: & imò etiam accederet consensu hæredis; cum non agatur de voluntate ipsius, sed de observanda voluntate testatoris defuncti. Et quid circa hoc obiceretur.

CAPUT CXII.

De legato facto religiosis Sanctæ Ursulæ, quæ tamen religiosæ non erant, sed seculares: utrum Episcopus, aut ejus Vicarius possint legatum illud, non vocata parte, & sine causa, ad Monasterium religiosorum professorum transferre.

SUMMARIUM.

- 1 Qui se non habuit pro spoliato, manutenendus est; alioquin reintegrandus.
- 2 Superioris factum non nocet monasterio, ut dicatur se habuisse pro spoliato.
- 3 Commutatio, aut alteratio ultimarum voluntatum, est contra jus. Nota hic confundi nomen commutationis, & alterationis; & hoc nomen alterationis sumi largo modo.
- 4 Episcopus, aut ejus Vicarius legi derogare non potest, nisi in casibus à jure expressis.
- 5 Episcopus non potest ultimam voluntatem commutare, quamvis commutatio hæc fieret in melius: idem infra num. 145.
- 6 Amplia ut nec commutari possit dispositio testatoris, quamvis accederet voluntas hæredis.
- 7 Explicatur Concil. Trident. sess. 22. cap. 6. de reform. quo caveretur Episcopum posse commutare ultimas testantium voluntates.
- 8 Admittenda est oppositio habentium interesse, dum agitur de commutatione ultima voluntatis.
- 9 Nemo sine cognitione causæ à sua possessione amovendus est.
- 10 Etiam commissarius extrajudicialiter procedens ad commutationem ultima voluntatis, citare debet habentes interesse: intellige ut num. 11.